JAUNS ES TIESAS SPRIEDUMS PAR SANKCIJU JAUTĀJUMIEM

Posted on 8. novembris, 2023 by birojs@cersjurkans.lv

2023. gada 8. novembrī Eiropas Savienības (ES) Vispārējā tiesa (Tiesa) ir publicējusi nolēmumu Dmitrija Mazepina lietā.

Dmitrijs Mazepins 2022. gada 9. martā tika iekļauts ES sankciju sarakstā kā Krievijas prezidentam Vladimiram Putinam tuvu stāvoša persona, un tas ietekmēja arī Latvijā strādājošu uzņēmumu, kurā D. Mazepins ir viens no patiesā labuma guvējiem. Latvijas Republika šajā lietā ir iesaistījusies ES Padomes pusē, atbalstot sankciju piemērošanu D. Mazepinam.

D. Mazepina atrašanās Putina tuvāko personu lokā konstatēta, jo D. Mazepins dienā, kad Krievija iebruka Ukrainā, bija piedalījies V. Putina organizētā sanāksmē. Turklāt D. Mazepinam piederošais uzņēmums veido būtisku ieņēmumu daļu Krievijas valsts budžetā, tādējādi palīdzot finansēt karu.

ES Tiesa kā pieļaujamus pierādījumus šajā lietā atzina izdrukas no sociālās vietnes *Twitter*, vairākām ziņu aģentūrām un uzņēmuma mājas lapas.

Tiesa spriedumā padziļināti analizē kritēriju „nozīmīga ietekme uz Krievijas budžetu“ un secina, ka šai ietekmei nav jābūt nozīmīgai tieši konkrētā uzņēmuma samaksāto nodokļa apmēra ziņā, bet būtiski ir raudzīties kopumā uz to, cik liela ietekme Krievijā ir attiecīgajam ekonomikas sektoram.

Tiesa analizēja arī sankciju ietekmi uz D. Mazepina pamattiesībām. Atzīstot, ka pamattiesības tiek ietekmētas, Tiesa tomēr konstatēja, ka šāds ierobežojums ir pamatots ar normatīvu aktu, turklāt tas ir ierobežots laikā un, iestājoties noteiktiem nosacījumiem, arī atceļams. Tiesa ņēma vērā arī to, ka pastāv procedūra, kādā D. Mazepins var piekļūt saviem iesaldētajiem līdzekļiem, ja tie viņam nepieciešami pamatvajadzību apmierināšanai. Tā kā līdzekļi tiek iesaldēti, bet netiek konfiscēti, Tiesa arī nekonstatēja sankciju sodošu raksturu. Ierobežojumam ir leģitīms mērķis – radīt spiedienu uz Krievijas varas iestādēm, lai tās izbeigtu Ukrainas teritorijā uzsākto karu, un šis ierobežojums Tiesas ieskatā arī ir samērīgs, jeb, kā Tiesa to formulējusi, nav acīmredzami nesamērīgs.

Turpinoties Krievijas karam pret Ukrainu, acīmredzami tiks saglabāts arī ES un cita veida sankciju

režīms pret noteiktām personām. Attiecīgi saglabāsies arī neskaidrības, kas saistītas ar šādām personām pilnībā vai daļēji piederošu uzņēmumu darbību. Sankciju ietekmes rezultātā šādu uzņēmumu saimnieciskā darbība ir faktiski apturēta. Taču tie turpina pastāvēt juridiski, tiem joprojām pieder telpas, ražošanas līdzekļi, preces, vai, kā D. Mazepina uzņēmuma gadījumā, videi bīstama viela amonjaks. Šo resursu uzturēšana prasa finanšu līdzekļus, kuru uzņēmumiem ne vienmēr pietiek.

Attiecīgi Latvijas valstij pēc iespējas ātrāk nacionālā līmenī vajadzētu rast risinājumu vai nu šādu uzņēmumu darbības turpināšanai, izolējot sankcionēto personu no jebkādas ietekmes un iespējamas peļņas, vai šādu uzņēmumu likvidēšanai, attiecīgi samazinot izmaksas, kas nepieciešamas to uzturēšanai, un aizsargājot potenciālo kreditoru intereses.

Pilns ES Tiesas sprieduma teksts ir pieejams šeit: **https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=279463&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=124363**

Autore: ***Inga Bite,*** *juriste*